

der kun er eet aabent Spørgsmaal endnu i Regjeringen, nemlig det, hvorvidt § 7 om Enker skal gjælde for Enkerne nu eller kun gjælde for de fremtidige Enker. — Der er forøvrigt rettet forskjellige Opfordringer til mig, som jeg skal søge at besvare. Den ene er den, hvorvidt det er Meningen, at de Betingelser, der i Loven af 27de September 1805 ere foreskrevne for at kunne fratage Fæsterne Jord til Skov, fremdeles skulle være bestaaende. Jeg svarer dertil: Ja, det er ikke Tanken Andet, end at Forholdet ligeoverfor Fæsteren bliver ganske det samme som hidtil. Der blev, da Sagen forelaa forrige Gang, rettet et Spørgsmaal til mig fra den daværende Ordfører om, hvorvidt det ved Anvendelse af § 2 ikke var Meningen, at naar man sammenlagde en Gaard, hvorpaa der endnu hviler Fæstetvang, med en anden, hvorpaa der ikke hviler Fæstetvang, skulde Friheden først indtræde for den samlede Gaard, naar den sidste Termin for Fæstetvangens Ophør udløb. Jeg svarer dertil: Jo! Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. M. Hansen), der tidligere var Ordfører, syntes at ville antyde, at min Stilling til disse Forslag er en anden nu, end da Sagen forelaa forrige Gang til 3die Behandling. Det er en Forudsætning, som jeg ikke tror, at han er berettiget til at gaa ud fra; jeg benægter den i alt Fald, min Stilling er ganske den samme nu som dengang. Jeg skal forøvrigt ligeoverfor det ærede Medlem saavel som overfor det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Chr. Pedersen), som mente at man ved at tillade Godseieren at udlægge noget af Gaardens Jord til Bebyggelse med Huse giver ham en anden Dispositionsret end den, han nu har, udtale, at dette er en fuldstændig Misforstaaelse; der er ikke den fjerneste Tvivl om, at, forsaavidt Jorden udlægges til Huslodder, har Godseieren nu den fuldstændigste Frihed i saa Henseende. Det, som der derimod kunde være Tvivl om og er Tvivl om idetmindste hos mig, er, hvorvidt man, naar man udlægger Lodder paa over 1 Td. Hartkorn, som altsaa efter det almindelige Begreb anses for at være Gaarde, skal antage disse Lodder for at være fri for Fæstetvang

eller ikke, naar der bliver en Hovedparcel tilbage. Der har som sagt aldrig været Tvivl om — det staar med tydelige og klare Ord i Loven —, at, naar Godseierne indfrænke sig til at bebygge Lodderne særskilt og udlægge dem til Huslodder, have de nu Lov til at gjøre dette saa meget, som de ville, naar de blot sørge for, at der bliver en Hovedparcel tilbage. Det Raisonnement, som det ærede Medlem brugte til Forsvar for Forslaget under Nr. 16, er jeg saaledes forvisset om, at han vil frasalde, naar han bliver overbevist om, at den Grund, hvorpaa han byggede, er urigtig. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Vilje) gjorde en Bemærkning, som det dog forekommer mig trænger til lidt mere Belysning fra min Side. Han gik ud fra den Forudsætning, at han ikke kunde erkjende, at dette Forhold eksisterede mellem Andre end Godseieren paa den ene Side og Fæsteren eller hans Efterladte paa den anden Side. Ja, dette er aldeles sikkert, naar Taleren er om det individuelle bestaaende Fæsteforhold, men jeg kan ikke ganske lade denne Betragtning gjælde, naar Taleren bliver om Fæsteforholdet i det Hele og navnlig Fæstelovgivningen. Der maa jeg gjentage, hvad jeg een Gang tidligere har sagt, at det ikke er af Hensyn til den enkelte Fæster, men af Hensyn til Statens Interesse, at Fæstelovgivningen er bleven etableret. Jeg tilstaar derfor, at jeg ikke kan se, hvorledes man, naar der ikke er Tale om at afløse den bestemte Fæsters erholdte Ret — thi dette er en ganske anden Ting — kan komme til at afløse Fæsteforholdet saaledes, at der skal betales Fæstefamilien Noget, fordi Staten ophæver Fæstetvangen, medens jeg meget vel kan forstaa og er enig i, at man ved at hæve Fæstetvangen og navnlig ved fra Statens Side at forlange et Vedelag derfor, gennem dette søger at virke hen til, at Fæstefamilierne blive ved Stederne. Jeg veed ikke, om det ærede Medlem er med? (Vilje: Saa nogenlunde.). Det er netop dette, jeg har søgt at gjøre gjældende i Vandringsforslaget til § 10, som nu ikke ligger for, men hvorefter man ved at stille Fæstetvangen saaledes, at man renoncerer paa den ligeoverfor Fæsterens